

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor n. m. kedden, esütőtökön és szombaton délelőtt. Ára évfolyamra 3 ft. 6. ö. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6. ö. minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelendő.

A „nyitár” cikkek sora után 10 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Központoz, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, aug. 27. 1866.

(D.) Magyarország tárnokmesterének azon nyilatkozata a Felsőszéki születésnapján a budai s pesti küldöttséghez, melyben a magyar nemzet jogos igényeinek kielégítését helyezi biztos kiállításba; a „Morgenpost” híre, hogy a Deák-féle közösgyi elaboratum döntő körökben elfogadtatott; a „Lloyd” híre, hogy egy ministeri tanácskozásban a kabinet s a főhercegek véleménye is a magyar alkotmánykérdés kiegyenlítésére pártolólág ütött ki: mindezek előtérbe állítják a miniszterium kinevezéséről s az országgyűlés közel összehívásáról szóló híreket.

Mondják, hogy az ó conservatívokból fog miniszterium kinevezetni, mondják, hogy a közép és szélső jobb, mely úgy is ekkor az országgyűlésen szavazataival összetartott, egyetértve fog miniszteriumot alakítani; sokan aggodalmaskodnak a felett, hogy ha a hatalom az ó conservatív aristocraták kezén marad, a miniszteriummal is ott fogunk állani, a hol állottunk a korlátnoksággal; hírek terjesztettek, hogy a miniszterium kinevezetésével ez az országgyűlést rövid időre összehívja, de csak elébe terjeszti programját s azonnal el fogja azt megint napolni két hónapra, hogy az alatt a megyéket restitálja stb.

A miniszterium kinevezése körül az alkotmányos szokás az, hogy azt az országgyűlés többségéből nevezik ki, azon okból, mert a kormányon csak azok állhatnak, a kik az országgyűlés többségének eszméit képviselik s a szerint is képesek kormányozni.

Nálunk az 1848-diki nagy reformokat, melyek azelőtti conservatívok s ellenzékiek pártarczainak véget vetettek s az azelőtti pártokat oly alakban, a mint voltak, megsemmisítették — ezen reformokat egy hosszas absolutismus követvén, a restitutiónál alakult vagy alakulandó pártokat nem lehet régibb álláspontjaik után megítélni.

Az ó conservatívok éppen úgy, a mint a liberalisták, tartózkodtak úgy a Bach, mint a Schmerling-kormány alatt a hivatalviselésekben részt venni s megszegni alkotmányos esküjüket; azokat, a kik ama rendszernek beadták derekukat, valamint a liberalis, véleményünk szerint az ó conservatív-párt sem tartja magának. 1861-ben az ó conservatívok éppen úgy léleptek hivatalaiból, a mint a liberalisták; a passiv ellentállás politikáját teljes egyetértéssel s kitartással vitték az ország régi pártföderációi, és így az ó conservatív-párt a liberalisokkal egy téren állott, egy célra működött, s Apponyiak, Majláthok összehívottak Deák Ferenczcel a Schmerling rendszerének elejtésére.

A mint az alkotmányos küzdelem újra kezdetét vette, az ó conservatívok nem láttak egészen egy táborban állani, voltak a felsőházban, a kik az 1847-ki Schendrian collegialis rendszerre kívántak visszatérni; de a többség ellenkező nézetet volt, s maga a tárnokmester is legutóbbi emlékeztetés beszédjében eléggé kifejezte, hogy a ministerialis kormányforma mellett van.

A 47-esek és az országgyűlés többségének nézete közt állott azoknak nézete, kiknek élén gróf Apponyi foglalt helyet, s kik a ministerialis kormányforma mellett vannak, azonban ismerve e tárgyban az udvar akkori aggodalmait, a miniszterium kinevezését csak akkor látták kivihetőnek, mikor a közösgyi kezelése körül a döntő körök meg lesznek nyugtatva. Ez volt fő eltérése a szélső jobbnak a közép jobbtól, mert Deák pártja a miniszterium kinevezését s a jogfolytonosság teljes helyreállítását kívánja, s ugyan meggyőződve, hogy az országgyűlés addig nem hozhat kötelező törvényt, míg az ország alkotmányos állásába nincs egészen visszahelyezve.

A legújabb események kérdésén kívül lényeges befolyást gyakorolnak Magyarország helyzetére. Mióta Austria a Bundból kiszakad, a germanisatori törekvéseknek menthetetlenül vége van; a magyarok gyöngítése most inkább mint valaha a birodalom gyöngítése; s Austria, mely akkor is, midőn háta mögött a Bund és egész Németország állott, észrevehetőleg gyengült a magyarok passiv ellentállása miatt, ez ellentállást to-

vábbra is többé nem provocalhatja; a korona legfőbb, legsürgetőbb érdekévé vált Magyarországot megnyugtató. És a mióta a 15-ös bizottmány munkálata napfényre került, azóta azon aggodalmak is elenyésztek, melyek miatt a jogfolytonosság tetleges életbeléptetéséig a döntő körökben halogatni jónak látták, a minek természetes következtetése lehet a magyar miniszterium, s az országgyűlés tevékenységének siető megindítása.

Ha így oly férfiak lépnek a kormányra, kik egykor a conservatívokhoz tartoztak, kérdésen kívül azok közül nem 1847-es töredék fog oda lépni, mert ezen töredék kimondott egy oly programot, mely az ország többségének nézetével ellenkezik; s minő arczczal foglalja el egy ministeri széket oly ember, ki 1847 mellett és így a miniszterium ellen agitált.

Azonban az egykori conservatív pártból igen sokan, sőt a többség a ministerialis forma mellett van, s e részben közöttük s más bárki közt eltérés nincsen; van azonban eltérés a forma alkalmazásában, a mennyiben igen sokan a felsőház conservatív tagjai közül úgy akarták a miniszterium fogalmát felállítani, a mint ez van az absolut államokban, azaz, csak felfelé vonatkozó felelősséggel, tehát a nemzet parlamentaris joga nélkül.

Ha ily elvekkel akarnának a conservatívok miniszteriumot alkotni, ezen miniszterium meg nem állhatna, s oly vizsály keletkezne, közte s a képviselőház közt, mely miatt az alkotmány kérdése s ezzel a birodalom bel-consolidatioja egy lépést sem haladna elő.

Világos ezekből, hogy nem lehet ma miniszterium más programmal, mint azzal, a melyet Deák állított fel s a többség elfogadott.

Ha e szerint azon mágánok vagy nem mágánok ragadják kezükbe a kormányhatalmat, a kik régen a conservatívokhoz tartoztak is, ma nem lehetnek egyebek, mint Deák pártiak, azaz, Deák eszméinek követői, más-különben a hatalom élén meg nem állhatnak, mert Deák pártja az ország legkitünőbb kapacitását s a közbizalom legkijelöltebb embereit foglalja magában, ezenkívül általában oly higadt legitím érzésű s mérsékeltlen haladásra törekvő férfiakat, kiknek közvéleménye ellenére egy kormány sem állhatna meg a nemzet élén.

Ha tehát az ó-conservatívok Deák elvei előtt meghajolnak, akkor bennök csak új és erőteljes proselitákat nyertek azon elvek, ha pedig csak álszin az, a mely őket ez eszme élére látszólag állítja, akkor az álszin az alkotmányos élet nyilvánossága előtt lefoszlik, az emberek valódi alakjukban állanak a közvélemény előtt, s a képmutatónak hamis állásukról le kell hullaniok.

Mi az elveket tartjuk szemünk előtt, mi kívánunk magyar felelős miniszteriumot, mely a többség elvei szerint kormányozzon. A kik ministerekké vállalkoznak, kell nekik tudniok, hogy állásuktól az alkotmányos felfogás mit követel, tudniok kell, hogy ők csak a többség elvei szerint kormányozhatnak, és így számot kell vetniök meggyőződésükkel, s éreznük, hogy ők a többséggel egyetértenek; és mi részünkről, ha így a többség eszméit magokévé tették, nem vizsgáljuk, hogy a leendő ministerek hajdan minő párt-hoz tartoztak, ma új pártalakulások vannak; s csak azt kívánhatjuk, hogy becsületes, kellő képességgel bíró, s a többség nézetei mellett híven megálló férfiak legyenek azok, kik az oly sokáig nélkülözött nemzet visszavívott alkotmányának szentélyében az első helyeket elfoglalni bátorokdók.

Ehez képest a mi óhajításunk az, hogy legyen meg törvény által szentesített parlamentaris felelős miniszteriumunk. E forma nem fogja eltérni sem a képezetlenséget, sem a képmutatást, s a nemzet, ha az elvet kivívta, bizonynyal megtalálja embereit.

A mi azon hirt illeti, hogy a miniszterium közleni fogja az országgyűléssel programját, s azt azonnal pár hónapra el fogja napolni, hogy ez alatt a megyéket restitálja, ezen combinatiót nem látjuk valószínűnek.

Az országgyűlés napjai éppen egy ki-nevezendő miniszteriumra nézve lesznek legdrágábbak. Sokkal gyorsabban haladnak az európai események, hogysem Magyarország

törvényes consolidatiojával késni lehessen. A municipiumokat interimaliter az országgyűlés folyama alatt éppen úgy restituálhatni, ez úgy is csak ideiglenes restitutio lesz, mert az országgyűlésnek kell kidolgozni az újabb municipalis rendszert, mely által a municipalis élet a felelős miniszterium eszméjével összhangzásba hozatik. Ily ideiglenes szervezésért az országgyűlés bizottmányainak oly fontos munkálkodásait nem akadályozhatják, s általában egy józan miniszterium sem foghat elnapoláshoz folyamodni, most, midőn a birodalom létének biztosítására egy országgyűlésnek minden órája milliókat ér.

A buzás-vonás, halogatás politikája lejártá magát. Látjuk, hogy Bismark parlamentarisan uton is mily gyorsan cselekszik, ha az austriai vagy magyarországi kormány lavirozással, elnapolásokkal akarja magát egyensúlyozni a hatalom élén, akkor nem a birodalom fenntartására, hanem saját hatalmi polca megtartására törekednek, s egy közel álló európai kérdés éppen oly rendezetlenül találja belügyeinket, mint találta a német kérdést.

Mi tehát nem hiszszük, hogy a még nem is létező s talán csak combinatióban levő miniszterium jelöltjei legelőbb is azon jártassággal eszöket, hogy a képviselőket pusztán utaztassák le s föl a vasutakon, s úgy szölvá hazafi lelkesedéseket az ország által meg nem fordított utiköltségek egymásra halmozásával kilankaszthatni képzeljék. Az elnapolgatás most, miután vannak képviselők, minők a csik- és háromszékiek, kik a közlekedés hiányai miatt távolabb esnek Pesttől, mint Páris vagy London — igen drága mulatság a képviselőkre nézve.

Ha komolyan lépik akármely pártárgyalat a hatalom élére, az a nemzet közvéleményével s képviselével játékok nem üzhet, mert ily játék sokkal hamarabb megboszulná önmagát, mint az erőszak és absolutizmus.

Ehez képest mi azt hiszszük, hogy csak oly emberek fognak miniszteri tárczát vállalni, a kik érzik, hogy a többség elvei szerint s attól támogatva foghatnak jó meggyőződésük szerint kormányozni; azt is hiszszük, hogy egy magyar miniszterium az országgyűlés nélkül egyet sem mozduland, azt azonnal összehívja s működését folyvást mindaddig vezeti, míg a nemzet képviselése meg fogná oldani azon nagy és fontos feladatokat, melyek a restitutio első lépéseit ki-elejtik alapos és maradó reformokká. Mert a czél az, hogy a nép közvéleménye kormányozzon s a dolgok felfordult rendje a társadalom s a közélet minden rétegeiben helyre legyen állítva, hogy a haza érezhesse végre magát szabadnak és boldognak.

Pest, aug. 26-kén, 1866.

A magyar miniszterium kinevezése már csak néhány napi, vagy tán csak néhány órai távolságra van. És midőn már már beteljesedve látjuk a nemzet kívánalmát s a törvény szavának követelményeit, gondolatunkban az experimentatiók szerencsétlen éveire pillantva, úgy hiszszük, hogy elvégre e lépés a tökéletes meggyőződés eredménye és nem folytatása az experimentatiók nyomorult sorozatának. Ha egy év előtt megtörtént volna e lépés — bizony bizony sok viszony más képpen alakult volna s teljes hittel állíthatjuk, hogy az egész osztrák birodalomra nézve sokkal kedvezőbb, mint közlelebről történt!

Hogy az országgyűlés pártárgyalatai közül, melyeknek jut a szerencse a Felsőszéki bizalma által a felelős kormányra állíttatni — ez jelenleg csak másodrangú kérdés — mi örömmel fogjunk idevezetni a független felelős magyar miniszteriumot, feltéve, hogy az országgyűlés többségének szellemében fogja megkezdeni pályáját, s tettei által igyekezni fog nemcsak az országgyűlésen többséget szerezni, hanem Magyarország minden népeinek rokonszenvét, jó akaratát és segítségét a nagy munka végrehajtására kiérdemelni.

A lapok B. Sennyei Pált nevezik miniszterelnöknek, kik legyenek azonban társai, még eddig nem tudatik. Mondják azt is, hogy Majláth kan-czellár visszavonul, s eddigi szolgálatai jutalmul tárcza nélküli, birodalmi ministerré nevezetik ki.

Városunk a bolt idegy daczára eléggé élénk. Ő Felsőszéki királyné s a trónörökös jelenléte sok idegent tart Budapesten, és az országgyűlés tagjai

közül is még mindig többen vannak körülükben. Jelenleg vásár lévén, sok idegen kereskedő jött a nyugat-európai városokból. És a mi eddig szokatlann volt, nagyobb vendéglőink telve vannak oláh-országi vendégekkel. Floresco, Bibesco, Kantakuzeno s más családok számosan tartózkodnak itt, a kik részint a cholera elől menekültek, részint mint az előbbi oláh kormány hívei, egy kis ideig tartó félrevonulással áldoznak a multnak s eszközölnek feledtetést a jövőre nézve. Különösen feltűnők szép hűlgyeik. Egyebiránt mindenütt nagy szíveséggel, mondhatni kitüntetéssel fogadják őket, s ők a pesti mulatással teljesen meg vannak elégedve.

Színházi viszonyainkkal ismeretes körökben örömmel értesültek, hogy a kolozsvári színház igazgatóságát Fehérvári nyerte el, 8 nagyon jó birben álló, ismert egyéniség — minek egyik bizony-sága, hogy hirdetésére számosan jelentkeznek, kik hozzá kívánnak csatlakozni. Teljes reményünk van, hogy a jövő igazolni fogja Fehérvári helyezett bizalmunkat; mihez természetesen a választmány erő-lyes, figyelmes s jóakaratu hozzájárulása is kíván-tatik.

Pár nap óta szép időnk jár, s az esőzések szűnni kezdettek. Isten velünk a viszontlátásig.

R. L.

Magyarország főország.

Azt írja a „Pesti Napló”-ban gróf Hunyadi László, miképp Gencz Fridrich meg Müller János azt irták volt 1805-ben, hogy „Magyarországnak kell főországnak s Budapestnek fővárosnak lennie, a magyar alkotmányt reformálni kell, s kiterjeszteni az egész monarchiára!”

Megköszönöm én ezt a tanácsot, ha magyar ember adta volna, de miután Gencz meg Müller adták, nem hiszek én nekiök; valaminek kellett akkor is lappangania ezen tanács alatt, s valaminek kell jövőben is lappangani.

Központja legyen Magyarország a birodalomnak; de hisz akkor nem szabad annak határaitól egy talpalatnyit is elvesztenie, vagy pedig előbb le kellene az ellenségnek gyűtűpuskázni a legutolsó magyart, s így szépen mind elvesznének.

Ha Budapest válnék a birodalom fővárosává, képes volna-e azon város oly cosmopolita álláspont-ra emelkedni, mint tette azt Bécs éppen most, midőn a poroszok fenyegették, s magát neutralis városnak kívánta declaráltatni, holott akkor, mikor Bach és Schmerling a birodalom kincseit bordaták össze azon városba, akkor az magát a birodalom szívének nevezte.

Mekkora felvirágzást nyert Bécs a mostani uralkodó Felsőszéki alatt! Egy monarchának, ki Pestet így felvirágoztatná, oly terhes napjaiban Pest nagy urai arany öveiket, delői boglárait, s a porciai ezüst karikagyűrűiket raknák lábaihoz, s a pamlagokból és siffonerekből torlaszokat raknának az utcára, s az ellenségnek úgy állának ellent, a mint egy magyar főváros becsületéhez illik.

Ha Pest lenne a központi főváros, most a porosz, majd a francia, majd a muszka bombárdirozná össze, mert ő nem dagná össze kezeit az előretört ellenség előtt, hanem elkövetne mindent, hogy ellenkére ne kerüljön.

A mennyi felől mi fenyegetve vagyunk, el kellene nekünk pusztulnunk az egymást erő habo-ruk miatt. Jóbb így a némettel, mert ő megkíméli a magyar vért is, a magáé mellett.

A mi pedig a magyar alkotmányt illeti, jó az a magyarnak, nem kívánjuk mi azt a németekre tukmálni. A töltöttkaposzta s a magyar alkotmány egy konyhán teremnek, mert hisz azt mondja Mentovich, hogy az ember úgy gondolkozik, a hogy táplálkozik. Igaz is ez, innen van, hogy a töltöttkaposztán bízott falusi nemes ember legbirebb mindig az alkotmányhoz, s az opportunitás politikájának nem szokott engedni, mint a melyet régen elopportunuskodta volna egész alkotmányát. Ebben mások bajlákonyak, a kik nem töltöttkaposztán nőttek fel.

Tehát nem osztom sem Gencz, sem Müller ur nézeteit. Magyarország ne legyen semmi más-nak, se központja, se járuléka, legyen ő maga a mi, éljen a maga emberségéből, legyen bajtársa Austriának mindaddig, míg marad ebből valami, s ha semmi sem maradna belőle, a mitől az ég óvja, de akkor is lesz Magyarország, a mi volt egy szép kis királyság, s ő Felsőszéki lenne magyar király, és pedig lehetne éppen oly dicső és hatalmas király, a minő volt Mátyás vagy Nagy Lajos az Uristen és Magyarország kegyelméből.

Magyarország csak egy erős, ha magyar or-szág, ha ő hatalmát tovább terjesztené ki, ha ő

Ausriát, Morvát, Csehországot stb. magába akarná olvasztani, épp úgy összerontaná magát, mint összerontotta Schmerling Ausriát azért, hogy Magyarország bele akarta olvasztani.

En középirtoku falusi nemes ember vagyok, s az én fundus instructusommal jól megmivelve földemet, meg tudok a magam zsiromba főni, s nem szorulok másokra, csak ők is ne szorulóknak reám; ellenben ha nekem adnák azon uradalmat, mely birtokom mellett fekszik, saját erőmmel mivelnem tudnám, adósságainak kamatait nem győzném, s azon venném észre magam, hogy a rosszul kezelt nagybirtok terhei miatt a magamét is elvesztettem.

A politikában sem kell ennél több bölcsesség. Éljen minden ország a maga emberségéből, s csak akkor terjeszkedjék tovább, mikor már nem férhet meg a maga bőrében. Lám a poroszok úgy tettek, egyik király gyűjtötte a pénzt, a másik király fejlesztette a katonai szellemet, a harmadik a műveltséget és tudományt. Egyszer mikor aztán jól megérsődött, mikor több fundus instructus lett, mint a mi neki kellett, akkor neki iramodott s oda foglalt magához még egy Poroszországnyt.

Hol állunk mi attól, nekünk lehet hadügy-ministerünk, de ifjúságunk sok nehéz esatán meggyérült, hadvezéreink... az Isten tudja, mi lett belőlük; nem fejlődhetünk e részben, mert hisz nem rég az osztrák katonai lap egész világ előtt bevallotta, hogy az osztrák hadseregben a hadnagytól elkezdve a tábornagyig minden tiszt német volt, következésképp a magyar csak köz baka lehetett. Lehet pénzügyministerünk is, de hol a pénz? A fecske elvitte.

Az kell tehát nekünk, hogy adják vissza alkotmányunkat s hagyjanak békét nekünk, míg vér- és pénzhányunkat vagy 30 esztendő alatt kiépüljük... Akkor aztán, ha a magyar még egyszer az lesz, a mi volt, vagyonos és szabad, akkor meg tudja védeni ő maga a birodalom közös határait úgy, a hogy a pragmatika sanctioiban elvállalta; hanem ha akár minket olvasztanak másba, akár más belénk, már biz akkor fektűnjük le, s mondja más felettünk, hogy Magyarország volt, de már nincs. Falusi diploma. *)

Észrevételek az észrevételekre.

(Hol tanácsosb és így helyesebb az erdősöket neveltetni Selmecezen-e vagy Ausseeban és olyanok-e, kik valamely főiskolát végeztek?)

(Folytatása és vége.)

Azon állításunkra, hogy az al-reálisoklót végzett ifjak nincsenek oda fejlődve, hogy az erdősöket szaktudományait megértsek, azt kérdik tőlünk: „hát mi oknál fogva törekszünk realiskolák felállítására?” E kérdésben és a között, mit mi mondtunk, legkisebb összhangzat sincs, vagy nem éppen azt mondtuk-e, hogy a fel-reálisoklót végzettek lehetnek annyira fejlettek; avagy tájékozott ur azt hiszi, hogy mind al-reálisoklók felállítására törekszünk? Bizony ekkor nagy sötétségben van a magyar tanügy jelen állásáról, arról fogalommal sem bírván, hiszen annak fölkejtői nem azon törekednek, hogy a realiskolákat szaporítsák, hanem ellenkezőleg éppen azon, hogy real-gymnasiumokat állítsanak: t. i. oly tanintézeteket, hol a humanistikai tudományokat nem tanítják tulnyomóan a technikaiak felett, és megfordítva, mint a milyent egyet a jövő tanévben az örökös tartományokban meg is nyitának.

A realiskolákra olyan nagy súlyt fektetni látszik; hát azt nem tudja-e, hogy az élet számára a gymnasiumok a technikai pályákban is több jelest adnak, mint a realiskolák, s hogy valamennyi magasabb rangú technikai tanintézet tanárai azt mondják: bárosak növendékeinket mind a gymnasiumokból nyerhetjük. Hosszasan lehetne még e tárgyat fejtegetni, hogy miért, de mivel egészen nem tartozik a dologhoz, elmellőzzük és oda térünk; midőn a tájékozott t. ur azt mondja, hogy helyesebben is volna alólól felfelé építeni, e részben a külföldtől tanulni, mert akkor gyakorlott erdőszeink nemcsak értenék a dolgot, de meg is tudnák csinálni; hát az, a kinek szinte oly gyakorlati esze van s miveltebb, illetőleg tudományosabb ismeretű lévén és a dolgot így jobban is megértheti, valamint tevékeny szellemével teremteni is tud, vajon nem jobban is megcsinálhatja-e? vagy írjuk-e még azt is, hogy a közönséges gyakorlati emberek az ipar-, gazdaság- és tudományoknak soha semminemű ágát előbbre nem vitték, hanem igen azok, kik alapos elméleti ismerettel és szükséges gyakorlatlaltal is bírtak, azért tehát ilyen értelemben építünk alólól. Azt mondja tájékozott ur, hogy úgy nevelhetők az erdősöket, mint a Harez-vidéken, igen bizony, de ne feledje, hogy azok, kiket ön ért, szintűgy csak végrehajtott, kik helyett más gondolkodik, s hogy egy országának szem előtt kell tartani, miképp nemcsak hasznavehető, de kitűnő egyént is neveltesse; de tanuljunk a külföldtől és lássuk, mit mond erre Németország?

Hogy az erdősöket legelőbb, legkitűnőbb egyéneit Németország adta, kétségtelenül igaz, mint pl. Hundeshagen, Cotta, báró Berg, Dr. Pfeil, Dr. Nör

dlinger, Dr. Stumpf, Dr. Hartig s Dr. Heyer, ki ugyanazon egyetemen philosophiát és erdősöket tanít, a mellett, hogy egyszersmind erdősömester is — és a többi; de tán csak nem hiszi, hogy a bölcselém és államtudományok e tudorai és az exact tudományok avatottjai mind al-reálisoklókba kerültek ki? kövessük tehát a külföldet és neveljünk ilyen Európa és világhírű embereket; — de menjünk tovább és lássuk mit kívánnak Franciaországban attól, ki a Nancy-i erdősöket tanintézetbe akar lépni: először is a felvételi vizsgát olyanoknak engedik meg, ki a 18 évet elérte, de a 24-et meg nem haladta, a vizsgánál pedig a következő tárgyakat követik: Mathesis, mértani-felvétel, természettan, végtan, cosmographia, géptan, természetrajz, németnyelv, földrajz, történelem és rajzolás; s mindezt az 1863. január 16-án kelt császári rendelet értelmében oly terjedelemben, hogy az intézeti előadások csupán csak a szaktudományokra szoríthatassanak, a segéd tudományok általános ismerete föltételezve lévén, e szerint tehát világos, hogy a mértani felvételen kívül is, ha többet nem, de legalább annyit mindenesetre követelnek ott is, mennyit a mi gymnasiumot végzett ifjaink tudhatnak, s hogy a gyakorlatot az akadémiai cursus végzése után tartják czélyszerűnek megszerveztetni. Ha nem ismerték volna el, hogy ez így helyesebb, bizonyára nem tették volna, kövessük azért a külföldet; de tudja-e, hogy még Muszkaországban is Pétervárt csupán az erdősöket mérnöki szakára 3 évet szentelnek s két évet a többi tanulmányokra, — ennnyit ebből, hogy tájékozott ur magát jobban tájékozza.

Tekintsük meg még, hogy mit olvashatunk azon folyóiratban, melyet tudósító ur bizonyosággal idézett: „A tanításnak tudományosnak kellene lenni (tessék) és az egész erdősöket igazgatást tárgyalni, — másfelől azonban ennek ellenére lehető legtöbb betanításra (Abrihtung), tapasztalatra és megszorításra törek, megtagadták a szükséges tudományos segélyt (látja kérem?) a mérnöki tudományok és igazgatási szabályok előadásán eviczkéltek és a tanfolyamot oly rövidre szabták, melyben a kitűzött szakokat előadni lehet ugyan, de azokat a közép-talantomú ifjak meg nem emésztetik.” Mellékesen azt kérdjük: jót áll-e tájékozott ur, hogy az al-reálisoklóból vagy al-gymnasiumból nem közép, de kitűnő talantomú ifjak küldetnek, kik az általános tapasztalat ellenére is azon tanokat megérthessék? Még ha meg lehetne is engedni, hogy Ausseeba küldjünk tanulókat országos költségen, nem sokkal tanácsosabb volna-e főiskolát végezteteket küldeni, kik az előadás hiányait ön szorgalom által pótolhatnák, a mint azt azon iskola programja is mondja.

Továbbá olvashatjuk: „Szánalmas feltudakosság tehát, melyben mindkét egyetemi iskoláink sinlenek (t. i. az ausseei és weiswasseri). Az erdősöknek — végrehajtó erdősök, igen sokat tanítanak a magasabb szolgálat jelöltjeinek (tehát az intéző-erdősöknek) igen keveset, s midőn arra töreksznek, hogy mindkét irányban eleget tegyenek, a várakozásnak egy oldalról sem felelnek meg.”

Továbbá ugyanezt: „Fájdalom ugyan, hogy a selmeczi és mariabrunni államintézetek szintén ez irányban szenvednek, ez azonban nem bizonyítja, hogy a hiány nincs meg, — ime így nyilatkozik évekkel előbb egy kitűnő osztrák erdős, de miért nem tájékozta magát a t. tudósító ur arról is, mikép azon idő óta, hogy e nyilatkozat történt, a selmeczi akadémia lényeges reformon men át, s tehát a megjegyzés erre nézve ma nem áll, de igenis áll az ausseeira, hol semmi változás nem történt, s melynek egyik szaktanára is a széptelenségű s még fiatal Wegscheider a múlt évben meghalt, helyét pedig csak supleáltatták úgy, a hogy lehet és a hogy telik; míg a mariabrunni intézetre nézve a lényeges változás, mint előbb is írtuk, külsőben áll. Hát tudja-e még tájékozott ur azt is, hogy az államvaspályák hivatali főnöke (már pedig ez tekintélyes ember) Chlubna ur szintén így nyilatkozott e tárgyban: „az ilyen provinciális erdősöket iskolák csak feltudakos erdősöket proletariátust nevelnek?”

Még egy kis adat arra, hogy Ausseet még sem lehet erőltetés nélkül Selmecehez hasonlítani. Azon idő óta, hogy az ausseei iskola áll még, eddigelő benne csupán egyetlen egy erdélyi ifju végzett, Magyarországból csupán kettő, tehát 14 éven át összesen 3 (ezt az intézet hozzánk jött jelentése után írhatjuk), míg Morva-, Szilázia- és Csehországból minden évben 4—5 és néha 10 ifju is van Selmecezen erdősöket hallgatni, tehát addig, míg Magyarországon Erdélyből Ausseeban összesen 3 volt, azon idő alatt azokból a tartományokból, melyek számára az ausseei és wiswasseri iskolák alapítvány, legalább is 20-szor annyit, kiket valószínűleg saját hazájukból nem küldenek ki, ha tudnák, hogy otthon, ha nem is jobban, de legalább úgy tanítanak, mint Selmecezen és mennyien mennek még Mariabrunnba is. És még egy keveset: minthogy tehát az intézet jelentése szerint ott eddigelő csupán egyetlen olyan ifju volt, ki magát erdélyinek íratja (mert azt nem akarjuk hinni, hogy olyan is lehetett, ki szegyele volna erdélyi szüléstől bevallani) kérdhetjük, mert ön kényszerített, hogy volt-e alapja a pályázati hirdetésben ezen kifejezés használatának a szokott alaposág- és előleges körültekintés után, „mely szerint ezen ország-

ból a morvaországi ausseei intézetbe bizonyos számú erdélyi ifjak küldettek,” hiszen ha még eddigelő csak egy volt ott, akkor nem szabadna írni „bizonyos számú ifjak,” ha pedig áll a kifejezés, hogy többen voltak ott, — mit körülbelül lehet hinni, mert e részben a kormánysszék korábbi pozitív alapon a tárgy egész terjedelmében alapos meggyőződést és kimerítő tájékozást szerezhetett a szebeni b. e. helytartóság fascikulusaiból, akkor csakugyan nem történt-e az, hogy Erdély országos költségén a szegény adózó néptől fizetett pénzből nem is erdélyi ifjak taníttattak légyen; mi csakugyan mind annál is jellemzőbb lenne, mit ön felhozott, hiszen ki sem gondolhatja, hogy hasznosabb leendett valamely csehországi Büchsenpannert pályára segíteni, mint saját édes gyermekeinket, kik úgy is a nagyvilágtól majdnem el vannak zárva — ezért írtuk volt mi a múltkor csupán zárjelben, „ha már csakugyan erdélyiek küldettek.”

Még van egy kérdésünk, ezt pedig hazánk-nak főgymnasiumot vagy fő-reálisoklót végzett vagy végzendő tanuló ifjuinak érdekében: hát hiszi-e tájékozott ur, hogy azon erdélyi magyar gymnasiumok növendékei, kik a 4-dik gymn. osztályt vagy 3-dik realclassist végzik, úgy tudhassanak németül, hogy valamely németnyelven tartott tudományos előadást megérthessenek? és ezt is bátran az erdélyi összes t. tanári kar ítélete alá bocsátjuk, nem mondjuk ugyan, hogy a sors áldása folytán kivételes eset nem lehetne, de a jó nagy többség bizonyára nem képes és e miatt igen sok nem is pályázna, miért a történhetne, hogy az országos segélyben csupán a száz atyafiak fiait részesülhetnének, lehet, hogy a hiány miatt még kevésbé méltóak, mint a mieink, mint a kiknek e nyelv anyanyelvük. Már pedig a méltányosság is azt hozná magával, hogy négy közül legalább kettő a magyarok és székelyek közül neveltessek, ezek pedig valószínűleg csak akkor vállalkoznak a németnyelvi tanulásra, ha gymnasiumot vagy fő-reálisoklót végeztek.

Mi azt mondtunk volt nyilatkozatunkban, hogy azon ifjak, kik az al-gymnasiumból vagy al-reálisoklóból küldetnek az erdősökre, nem képesek annak tanait megérteni, lássuk meg miként nyilatkozik e tárgyban egyik erdősöket tekintély az „Erdősöket Lapok”-ban: „A középiskolából kikerült egyének többnyire elbizakodott feltudósok, sem gyakorlati erdősöket (látja kérem?) sem tudományosan mivelt erdősök, hanem az erdőre nézve veszélyes (és ön valami boldogitónak tartja!) fel-fuvalkodott urasok szoktak lenni, kik talán mindent jobban ismernek, mint az erdő természetét, mihez csak érett elméleti tehetséggel és alapos tudományos képzettséggel fölfegyverkezve, komoly igyekezettel juthatni.”

„De miként is lehetne várni oly fiatal embertől, ki 14 éves korában az al-gymnasiumot vagy al-reálistanodát végezve az erdősöket középiskolába lép, hogy az erdősöket tudomány legegyszerűbb tanát is alaposan felfoghatná; már ez fiatal koránál fogva is lehetetlen; vagy várjon míg 18 éves lesz, de hol töltse ezen 4 évi időközöt? — erre azt felelhetné valaki (mit a tájékozatlan tájékozott), hogy legcélszerűbben az erdőbeni praxissal! ne ámsunk magunkat; jól ismerjük a fiatal emberi természet gyengéit, tíz közül bizonyosan kilenczen az erdőbeni kóborlással, vadászgatással, henyéléssel és mindenféle rossz szokások és csináltságok elsajátításával, melyre a dologtalanság elég alkalmat ad, s melyre a fiatal ember elég hajlammal bír — töltene el az időt, elfelejtene még azon keveset is, mit az iskolában tanultak (ime mire vezetne az ön szerinti építés alólól felfelé!) s elszakka minden munkától, tanulástól, fegyelmétől, egész életükre megromolva jönnének a szakiskolába, melyet ki-nem-elégítő és félszeg képzettségűknél fogva minden jóra való eredmény nélkül tanáraik bosszúságára s jövőbeli urok s a haza kárára (igazunk volt-e?) usz-nák át.”

„Ne mondja azt senki, hogy e bajon azáltal lehet segíteni, hogy a fiatalokat az érintett időközre oly erdősökhöz kell adni, kik elég képességgel bírnak őket a fiatal kor azon káros kinevelésitől megóvni, gyakorlatilag és elméletileg a szaktudományok sikeres hallgatására előkészíteni, mert tudjuk, hogy a legképesebb erdősök közül is kevésnek van hivatása, kedve és hivatalos foglalatosságai közt ideje, az ilyesféle többnyire háládatlan neveléssel bajlódni; de különben is lehetetlen 2, 3 vagy 4 éven át, az erdővédelem, az irtásnál felügyelet, fa- és vágás-kijelölésnél s az irodában a fiatalit úgy elfoglalni, hogy annak egy részt ne legyen alkalmat a nevezett hibákba esni; más részt pedig, hogy a folytonos egyforma, talán fárasztó, de mindenesetre lélekölő gépies foglalkoztatás ne költsen benne ellenszenvet az erdő iránt, melynek egész életét és minden tehetségét kedvvel kell szentelnie, hogy önmaga megelégedésére és ura hasznára tölthesse be jövőbeli állomását.”

„De ha már testi foglalkoztatása a fiatal embernek a gondolt módon annyi nehézségekkel jár, hogy lehetend a fiatal lelkét czélyszerű táplálékkal ellátni, elméjét tovább művelni és a szaktudományok sikeres tanulására előkészíteni.”

„Mindenkinek egyet fog velünk érteni arra nézve, hogy a 14—18 éves fiatal fogékony kor kiválólag a tanulás és nem a gyakorlat ideje (mint ezt tájékozott oly bölcsen hitte!); nem lehet tehát czél-szerűtlen ajánlani, minthogy a jövőbeli erdős fiatal korát egész 18 dik évig az általános és előkészítő tudományok tanulásával az iskolában töltse, s úgy lépjen a szakiskolába; és pedig mivel kora és előképzettsége megengedi, nem a közép, hanem a főiskolába, nem igényelvén ez több időt és költéséget, mint amaz, nyújtván pedig alapos szakképzettséget és a gyakorlati terén megbecsülhetlen előnyöket.”

Továbbá: „Meg vagyunk győződve, hogy nemcsak szaktársaink, hanem összes hazánkfiaink nézetével találkozzunk, ha azon kívánságunk fejezzük ki, hogy felállítandó mező- és erdőgazdasági iskoláinkból ne csak műtanilag képzett gazdákat és erdősöket, hanem általános műveltségű szakembereket nyerjünk, azaz: ne képezzünk technikusokat az ember rovására, s ne feledjük, hogy ügyes gyakorlati szakembereket (érti-e kérem?) csak azon észszerű nevelési rendszer mellett nyerhetünk, mely-nél a szakbeli oktatást az általános emberi kifejlődés és művelődés megelőzi, mert mint mondani szokták: hogy valaki okos erdős vagy gazda lehessen, előbb okos embernek kell lennie; ehez pedig legalább az emberi tudományok legfontosabbjaiból a leginkább tudni méltóknak ismerete szükséges. Így az anyanyelv tökéletes birásán kívül még legalább egy idegen élő nyelv és a latin nyelv ismerete; továbbá: hittan, természetrajz, földleírás, történelem, mennyiségtan, természettan, bölcsészet és rajz; a ki ezen emberhez méltó ismeretek körében aranytalannul járta, lehet az tudós, technikus vagy bármi, de valóban művelt ember nem lehet.”

Végül midőn mindezt részletezve okadatolná, tanácsát következő szavakban végzi: „Mintán ezekben a leendő erdős szükségessé előképzettséget okadatolva vázolunk volna, azon kérdés merül fel, hogy hol vegyék ifjaink ezen előképzettséget? — nincs mit válogatnunk! a felsőgymnasiumokban. Ámbar ezeknek tanterve és rendszerére nézve is lenne több kívánni való, de miután ezekben a humanistikus tudományokon kívül a realis tudományok is meglehetősen képviselve vannak; azon kívánságunk fejezzük ki: bár ifjaink, kik az erdősökre szánják magukat, mind felsőgymnasiumokban nyernék előképzettséget.” E véleményét osztja a magyarországi gazdák egyik kitűnően praktikus és tudományos tekintélye Hideghethy ur s még többeket is nevezhetnénk meg, kik e meggyőződésben vannak, vagy ha nem így van, miért fogadta volna el a magy. gazd. egyet az erdősöket törvényjavaslat általunk felhozott részét? — Ítéltje meg már most a t. olvasó, hogy vajlon ki akarta a közvéleményt félrevezetni?

Végül minthogy a tárgyat, mennyire e lapok már is mértéken túl igénybe vett tere engedhette, teljesen kifejtettnek tartjuk, s mintán a közlöttek-ből azt is világosan megérthetni, hogy miért tanácsosb és így helyesebb tanulóinkat Selmeceze vagy Mariabrunnba is küldeni mint Ausseeba, sőt országos tekintélyek után azt is bebizonyítottak tartjuk, hogy miért helyesebb és így szükségesb felgymnasiumot vagy fel-reálisoklót végzett ifjakat neveltetni, így úgy hiszünk, hogy azok számára, kik magukat tájékozni tudják, felesleges volna a dolgot tovább folytatnunk, de el nem mulasztatjuk még azt se, hogy azon leendő fiatal szaktársainknak, kik komoly czéllal akarnak az erdősökre lépni, s kiknek szándékuk pályázni, lelkiismeretünk nyugalomával s javukat ösztönözni óhajtván saját érdekükben meg ne mondjuk, hogy inkább elégedjenek meg Selmecezen 300 frttal mintsem 600-al Ausseeba menjenek!

De ha még most is akadna tanuló, ki el merne mondani, hogy inkább van kedve Ausseeba menni, feltéve, hogy főiskolát végzett, erre csak azt válaszoljuk, hogy annak a tanulás nem lehet komoly szándéka, s ezért kár reá a pénzt vesztegetni, s ha még szülő és gyámok is találkoznak, ki tehetséges neveltjét oda akarná küldeni, erre is csak annyit mondunk, hogy azok számára szándékunkban sem volt írni, mert olyanoknak hasztalan bizonyítani az ember azt is, hogy a víz le- és nem felfelé folyik, és hogy a nap nem nyugaton kél fel. Bátorak vagyunk azonban az egész ügyet a tks gazdasági-egyletnek, mint olyannak, kinek kö-rehez tartozik, s ki e részben hathatós szavánál fogva döntő befolyással lehet, újból is, a tárgy sürgősségének tekintetbe vételével becses figyelmét ajánlani, mert bizonyára eléggé méltó, komoly és fontos arra, hogy azt kiérdekelje.

Utoljára pedig tájékoztatni tájékozott unak a magyar erdősöket érdekében meleg közönségetszavazunk azért, hogy alkalmat adott mindazt mit elmondottunk, az erdélyi közönség előtt is elmondhatni.

Pozsony, augusztus 18-án, 1866.

Bedő Albert,

a magyar erdősöket-egylet titkára.

Levelezés.

Brassó, aug. 21. 1866.

(A brassói hangulat s a „Gazeta”) Városunkban a közhangulat tán soha sem volt mer-

*) „Olecs és jó közlekedés” czimű czikkem végén, vagy rossz írással, vagy saját hibáim miatt egy enyél- tételem gunnyá változott, e mondatban: „Magyarországnak annyi a tudós proletárja,” e legutolsó szó e helyett állván: „tudós proletár.” Kérném ezt úgy ki igazítani, nehogy majd a valódi diplomaták még apprehendáljanak a falusi diplomatára.

sékeltebb, egyöntetűbb s loyálisabb a baza és fejedelm iránt, mint éppen a jelen válságos időkben.

Még a szomorú emlékeztető sadowai ütközet sem hangolta le nálunk annyira az egyes polgárok kedélyét, mint mikép ez netalán tán megtörténtett július 3 dika után a telivér centralisták, bürokraták s isten tudja még miféle rábúlisták vérző kebelében.

Hogy a birodalom jelen szerencsétlen sorsa iránt ne viseltetnénk igaz honfi részvételt — az tagadhatlan; hisz még a legelbizakodtabb dualista vagy liberalista sem csaphatja kezét örömébe össze oly általános fatum felett, melyből ugyis kinek-kinek ki fog jutni nemsokára saját osztályrésze kisebb-nagyobb mértékben a maga módja szerint.

De hogy, miként sirály madár a vészt, előre hirdessék Auszriának végpusztulását, mit helytelenül nagyon sokan tettek a szűkebb körökben, vagy pedig hogy tört, keresztet dobáljunk azon eshetőség fölébe, mintha az összbiródom többé soha oly hatalmas és fényes nem lehet, milyen bajnában vala; ezt nem tesszük és nem is tehetjük, mert akkor városunk közérzetével kellene ellentétbe jönnünk, mely tűrni tanult ugyan, de csüggedni még nem a politikában.

Brassó, mint száz város, soha sem üzött oly politikát öntudatilag, mely akár a birodalomra, akár a hazára kártékonyan hatott volna hatályához mérten; az előbbire nézt szét nem tévő azt, mert loyális s hazafisága nem engedé, s az utóbbira nézve pedig azért nem, mivel szabadelvű lévén, mindig becsülni s tisztelni tudta ősi törvényeinket, s ebből kiindulva a magyar szent korona birodalmának integritását, meggyőződve ugyanis arról, hogy csakis ilyenén lehet igazán boldog a baza s benne a „fundus regius” territoriuma.

Ha a Bach- vagy a Schmerling-féle experimentáló korszak valóban képes lett volna városunk közérzetére saját érzelmeit amalgamisálni rá a végül, hogy itt is egy oly párt vergődjön állandó tulsúlra, mely szüntelen „reichsrathok”-féle üzze gravitálását, úgy bizonyára sem a szebeni, sem a kolozsvári, sem pedig a pesti legközelebbi országgyűlésekre nem sikerült volna oly derék követeket oly utasításokkal küldeni el, mint a milyenneket tényleg küldünk. Sőt ellenben most nálunk is azon elkeseredés volna uralgó, mely a „staats-einheit” s a „fictio” embereit szinte nevetségessé tette abbéli félelmükben, hogy a sadowai szerencsétlenség biztosabb kilátásba fogja helyezni a magyar alkotmány restitúciójának szükségességét.

Igen, a fictio serege s a kábító eszmék amalgamasitája a miatt nem verhettek kemény gyökereket mi nálunk, mivel az a szabadelvűség, mely polgáraink közérzetét átlingi, nem ephemer természetű, mely a leugó szeleő fuvalata szerint fordítsa köppeyét jobbra-balra, hanem oly minőségű, mely semminemű törvénysavarást sem tűr meg a „quid juris” rovására.

Városunk 5—6 ezerre menő magyar polgársága már természeténél fogva sem érezhet másképpen, mint a nemzet, melynek vérebe forrt az alkotmány. A 9—10 ezernyi szász és a 2 ezernyi német polgárságot, persze kivéve a csekély számú kivándorlókat, szintén csak azon érzet tesz alkotmányt szeretővé, mely belső meggyőződéséből vesi sugallatát, s mit a lefolyt 18 éves keserves tapasztalatai napról napra csak öregbítene.

Mit mondjunk továbbá a 10—11 ezer lelket számító oláh lakosságról? Ha azt állítjuk fölébe, hogy csupán azért oly nagy barátja Schmerling pseudo constitutiójának, mivel gyűlöli a magyar törvényhozást, úgy könnyen tehetjük ki magunkat s elfogultságnak, mert hisz a közép életéből felmerülő tények s abból merített tapasztalatok ellen kezörl tesznek tanubizonyosságot, s egyszersmind arról győznek meg, hogy hazánk negyedik nemzeteinek többlete is épp oly várva várja a régi jó időknek zálogát — a magyar constitutio rehabilitációját — mint a magyar, mint a székely s mint a valódi szász.

Keblviszonyaink ilyen állása közepette tehát senki sem lehet jólelkűleg oly obscurus, hogy városunk közérzetének a történelmi jog, legitimitás s jogfolytonosság, e dönthetetlen báromság iránti hajlamat kétség alá merje vonni, s arra ellentétes inspirációkkal hatni igyekezzék.

Valjon — kérdjük már most a többek között — honnan szokta meríteni a „Gazetta Trans.” hangulatát, mit egyik közeli számában csaknem forradalmi eszmékkel cifrázott ki, hogy annál hatályosabb legyen? s valjon, volt-e oka zajt ütni akkor, mikor igazán semmi szükség sem volt rá?

Akár honnan merítse is nevezett lap hangulatát, azért mégis mindig felelős marad tulszigazott fantasiájáért, ha nem is censurának, de igen annak, hogy oly városban pergett meg minden helyes ok nélkül a lármadobot, melynek még oláh-ajku lakossága is tulságig roszszalta e tényét, s továbbá, hogy oly nemzetek ellen (a magyar és székely) igyekszik fanatizálni bekeszerető nemzetét, kik századok óta felelnek már vele a szeretet és barátság tiszta érzetét. Aztán minek a hivalkodó és üres kérdés, csupán azért, hogy ellenszenveinket kimutassuk, a mi végre is sem el nem rettent senkit, sem jobbra nem teszi kölcsönös viszonyunkat.

Tudunkkal az oláh nemzet még soha sem védette meg sem a trónt, sem a hazát egymaga; ezt, vagy amant megvédeni, csak együttes erővel lehet sikeresen. A magyar nemzet igaz hogy mutatott rá példát számtalanszor, hol egymaga nemcsak a hazát s nemzetet, de a trónt is megvédte hatalmas karával. A ki ezt nem hiszi, ott van a történelem, nyissa fel lapjait, hogy ne csalódjon.

Igen, százszorta okosabban tenné a „Gazetta Trans.”, ha valahára felhagyva minden éretlen s elkeserítő inspirációkkal, s arra a tér felé igyekeznék terelni maroknyi elvokokat, melyek ténen nem csak Brassó, hanem Erdély népeinek legalább is $\frac{9}{10}$ -része áll. Ez a tér pedig az alkotmányosság tere. Csak egyedül ezen a jogalapon tehetjük boldogga kiszenvetett hazánkat.

Béce, egyetértés és szeretet kell, hogy átjárja mindnyájunk kebelét, hogy együttes erővel működhesünk nappal-éjjel szüntelen az „ad retinendam coronam” (Hungariae, sed non Romaniae) rendíthetetlen törvénye körül, mert minden evvel ellenkező kormányformák, fictio, fantasiák csak biztos halálunk leund, s akkor aztán a trón s a baza valóságos veszélyben lesznek.

Teörök Károly.

Különfélék.

— Aug. 24-ről a „Fremdenblatt” azon hirt hozza, miképp a béke megkötése után egy császári manifestum fog megjelenni, mely a dualismus elvét kimondva, a magyar országgyűlésnek szeptemberben összehívását, egy magyar felelős ministerium kinevezését s az ország számos institúciójának helyreállítását inagurálja. A császár néhány hónapon át Budán fog udvart tartani. Az osztrák összmisteriumban az autonomisták belépését várhatni.

— Ugyancsak augusztus 24-ről írja a „N. Er. Presse”: A magyar országgyűlés összehívását követlenül várhatni, a magyar ministerium megalakulását már mint szinte megtörténtet tekinthetjük; birszert Andrassy Gyula is meg volna nyerve. Mihelyt a magyar országgyűlés a közügyekbeni munkálatot befejezte, a német-szláv tartományok felszólíttatának törvényes képviselőket küldeni. Az állam bankjegytörvény közlebről közhirrét tétetik, birszert a kibocsátás maximuma 400 millióban van megállítva. Chock gróf és a Haber-báz megnyerték az engedélyt az erdélyi (arad-szebeni?) vasút építésére.

— A mint írják, a 47-es programmu s az udvarnál legbefolyásosabb gróf Eszterházy tárcza nélküli ministert gr. Apponyi György és gr. Kárdi Lajos bírták arra, hogy a magyar ministerium eszméjét fogadja el, mint a mely kormányforma nélkül Magyarországot kibékíteni nem lehet.

* Császár ő Felsége, mint a bécsi udvari körökben bizonyossággal állítják, mihielyest a béke véglegesen meg lesz kötve, a szász király kíséretében meg fogja látogatni Császárné ő Felségét Budán, s néhány napot itt fog időzni. — A szász koronaherceg szintén lejön a napokban Budára, s innét kiséri vissza nejét Bécsbe. — István és József főherczegek tegnap délután Bécsből elutaztak.

* A Császárné ő Felsége csak a jövő hóban fogja Magyarországot elhagyni, s visszatérni Bécsbe.

* A pesti lapok egyhangulag megerősítik azon aggasztó hirt, hogy ott a cholera, ha nem is nagy mértékben, de már kiltűtt. A magas kir. kormányzék eddigelő bizonyosan meglette a előleges lépéseket azon esetre, ha ez hozzánk is beköszöntene.

* A „Pt. Tageblatt” írja, hogy a császár születése napján délfelé magához hivatva a korona tanácsosait, s meghatott hangon a következő szavakat intézte hozzájuk: Ma van születésem napja; az ilyen napok még a legmagasabb állásnakat is arra figyelmeztetik, hogy a sirhoz ismét közelebb állnak, és a még hátra levő napjait lelkiismeretesen arra kell fordítani, hogy a lehető legjobbat eszközöljék. Ha népeimnek óhajtlásai vannak, én örömet nyujtom kezemet azoknak teljesítésére. Nem szeretném, ha atyai szándékaim félreismeretnének. Mondják meg uraim őszintén, milyen a nép hangulata? — A ministerek hallgattak, csupán az egyik mondá: „Felséges uram! ha őszintén kell beszélni, úgy be kell vallanom, hogy a hangulat nagyon nyomott.” Császár ő Felsége aztán észleletek kérvén, tanácsosait ezen szavakkal bocsátá el: „Ennek másképpen kell lennie. Jövőre népeim ezen napot örömteljesebben ünnepeljük, és akkor a hangulat bizonyára nem lesz nyomott.”

* A tegnapielőtti tűzijátékra roppant nagy közönség gyűlt össze, — be kell azonban valljuk, hogy ezuttal elégtellenül távoztak el. A mutatványok egyrésze gyengén sikerült, a mi pedig nagy csoda, miután általánosan tudva van, hogy Ulrich a legelső tűzmeister egyike. A sürgönyözés a vizen, mely kétségen kívül legérdekesebb mutatvány lett volna, elmaradt, mert valaki elszakította a sürgöny-szalakat. A roppant nagy közönség daczára Ulrichnak csekély bevétel volt. Hol feneklik a hiba nem tudjuk, de hogy példátlanul meg volt károsítva, az több mint bizonyos. A bevétel kérdése közlebről érdekelhetné a részvényes társulatot, s mindig rendelkezne oda valakit a főpénztárhoz, miután a jövedelemből szerződésileg egy harmad a társulatot illeti.

— A Küküllő-völgyből Makfalváról vett érte-

stüléstünk szerint, ott erős jégeső húzódott át, a Nyárad-völgyből tartva a Küküllő-völgybe, mely főként az igen szépen fejlett dohánytermésben temérdek kárt okozott.

* A Schell-Desbordes-féle jó hírből levő leány-növélde növendékei e folyó hó 22-kén tartották meg évi vizsgájukat, még pedig a legkittűbb eredménnyel. Ajánljuk ez intézetet a szülők figyelmébe, mint olyant, mely a mai kor igényeinek minden tekintetben méltólag tud megfelelni.

* A lefolyt 186 $\frac{3}{4}$ tanév 10 hónapjai alatt a kolozsvári szemgyógyintézet működéséről szóló hivatalos kimutatás szerint, kezelés alatt volt összesen 93 egyén, ezek közt 54 férfi és 39 nő. Meggyógyult 64, javulásnak örvendett 21, gyógyulatlán maradt 8, 33 egyénnél a felgyógyultak közül a intézetbeni felvételkor a látéhatóság merőben el volt vesztve, vagy veszélyesen megtámadva. A szürke-hályog 27 egyén által volt képviselve, és ezek közül 22 sikeres műtétet állott ki. A kolozsvári szemgyógyintézetben fennállása alatt (1854. június óta) orvosoltatott betegek száma következő: 796, meggyógyult 502, javult látéhatósággal bocsátott el 139, gyógyulatlán maradt 96, az év végével a Károli-kórházba áttételezett teljes felüdülésig 58, közéjűtt agybetegségben halt meg egy. Ezen számokban nincsenek bele foglalva azon szem-betegek, kik a szemgyógyintézetben bejárólág kezeltettek, vagy pedig a szüniő alatt a Károli-kórházban orvosoltattak. Mindenesetre figyelemre méltó szép eredmény, mely leginkább a dr. Nagel Emil urnak köszönhető, ki betegeit lelkiismeretes pontosság s e mellett a tudomány érdekében folytonos érdeklőséggel is kezeli.

— (Necrolog.) Báro Kemény Lajos a maga és gyermekei nevében fájó szívvel tudatja, hogy melegen szeretett egyetlen testvér báro Kemény Krisztina folyó aug. 22-kén este, életének 70-dik évében, egy jobb életre szerült. Mint az ősi nap, bágyadt sugarakkal: elfáradva tért a megboldogult sirjába — pihenni. Mert, mint a pusztában egyedül vándorlónak sokszorosan terhes a tikkasztó lég: úgy a már idvezültnek is sokszorosan kellett éreznie az életnek verőfényét, az életnek felleget egyedül. De mindenkor hű kísérője volt vallásosan mélt nemes szíve és megtörhetlen, fölemelkedett lelke s emlékezte sokáig megmaradt övéinek heblében. Béke poraira! Földi maradványai folyó hó 25-kén d. u. 5 órakor rövid könyörgés után fognak b. hídutca 279. sz. szállásáról az örök nyugodalomnak átadni. Kolozsvár, aug. 24-én, 1866.

— (Necrolog.) Beregszászi Vilma a maga és kiskoru gyermekei: Aranka, Sándor és Andor nevében mélyen megsomorodott szívvel és sajgó kebellet jelenti, hogy forró szeretett férje — illetőleg édes apa fehérdi ev. ref. pap Gurzó Ferencz f. hó 25-kén, életének 35-dik, boldog házasságuk 5-dik évében, aszkóban — egy jobb életre szenderült. Földi részei f. hó 27-kén délután 2 órakor fognak szülőföldén Szász-Lónán, rövid könyörgés és halotti beszéd után, az örök nyugalomnak átadni. Béke poraira! Kolozsvár, aug. 25. 1866.

* Klapkáról a „Köln. Bl.”-nek ezeket írják: „Annyi bizonyos, hogy Klapka elhagyta csapatát s Berliube ment; innen Brüsszelbe akara utazni. Visszalépéséről még mi sem hallatszik. Több tiszt szintén visszalépésről beszél. A Klapka-féle törzskarban érdekes jelenség egy gróf Komáromi (?) nevű gróf, ki annak idejében Josefstadban volt belebbeve, honnan megszökött volna. André ur, ki Klapkának, 16 órá at vágatva, meghozta a beállt fegyverszűnet birét, nem magyar, hanem porosz tiszt s a hadcsapatnál, mint teljhatalmu porosz biztos, levő Drigalski ur Berlinből, az irt ismert rendőrségi igazgató, kinek kezén at a legio fizetését kapja, a mivel, valamint az egész ellátással általában a magyarok nagyon meg vannak elégedve. Midőn Klapka, illetőleg a magyar emigratio, a magyar hadifoglyok közül legiot készült alakítani, ekkor meglehet, hogy továbbra terjedő terv forgott fenn; miután azonban a toborzás eredménye oly rendkívülileg csekély lett, határozottan lemondtak arról, hogy az ausztriai hadsereggel szemközt ellenségesen lépjenek fel.”

* A porosz fogságban levő ausztriai foglyok, úgy látszik, jó bánásmódban részesülnek. Legközelebből, midőn a császár nevenapja volt, a foglyoknak megengedtetett, hogy ünnepélyesen üljék meg. A foglyok sapaikát lebetgették és háromszoros viharos éljont hangoztattak. Kolmann kapitány, kire tudvalevőkép a tábor bízva van, több porosz tisztet díszöltönyben megjelent, oly figyelemtanúsítás, mely a foglyok által igen sokra becsültetett. A várparancsnokság részéről minden elkövetetett, hogy a nap a foglyokra nézve minél kellemetesebbé tésessék. Déltűn az esős idő daczára zene, tánc s kűpjáték rendeztetett, a századok gulyás húst és bajor sert kaptak, valamint kettős adag pálinkát. Este a táborban kivilágítás és tűzijáték volt. Az egész nap lefolyta alatt legkisebb zavar sem történt, és a foglyok azon nagylelkűség miatt, melylyel a várparancsnokság e napot nekik megtűnneplni engedte, sőt a költségek fedezéséhez is jelen-tékeny összeggel járult, felelte örültek.

* B. Rothschild és Mantuffel tábornokról, kiknek egymással a Frankfurtba kivetett hadibírság: alkalmával volt bajuk, nek adoma kering. A többi között beszélük, hogy Rothschild Mantuffel

fenyegetéseire így felelt: Exciád jól ismeri vont esővű agnyi horderejét, de nem tudja azt, hogy meddig terjed a Rothschildbáz pénztűri hatalma.

* A cs. kir. hadseregben, mint egy gráci lap többféle előjelből következteti, a mozgósítási állapot a legrövidebb idő alatt véget ér. Több ezredben az előléptetés már meg van szűntetve s e rendszabály közelebb az egész hadseregre kiterjeszkedik.

* Az osztrák foglyokkal a garibaldisták jól bannak. Garibaldi kiadta parancsban, hogy lelővetti, a ki fogolyt bántalmazni merészel. Ennek az lett a következtése, hogy mind méltánylással emlékeznek olasz hadifogságuk körülményeire.

— Gadasági figyelemztetés. Egy székelvöldi földbírtokos hajlandó 160—200 darab juhot, jó takarmánnyal részben kitéltetésre felvenni; a kikre nézve ezen ajánlat kedvezőnek mutatkozik, szerkesztőségünknel bővebb tudomást szerezhet.

Politikai hírek.

Angolország. London, augusztus 16. A „Times” vezércikke így szól: „A német háboruk mindig egy sajnálattremelő sajtással bírtak, tul-élik a tárgyat, melyért elkezdettek, s ismét háborukra vezettek, melyek ujbol kirtörnek, midőn a viszály régi tárgyai éppen rendezve vagy elhárítva látszanak lenni. Az ország nagy terjedelme, annak számtalan alosztályai és a földrajzi helyzet, mely Európa minden fő államával határos, lehetnek oka e kiltűös és szerencsétlen végzetnek. Így most is, midőn a hadi szerencse és a békealkudozások a régi viszály okait Németországban elhárítani látszotak és a rég keresett egység Németország kezében látszik fektűdni, ismét új veszély fenyeget. Egy külföldi politika szerencsétlen sikere — mely Franciaország nagyobbodását szomszédai viszátkodásában kereste, és Thiers ur elvei szerint ezeket gyöngíteni és fentartani igyekezett, hogy Franciaország keleti és délkeleti határain kisebb államok összeolvasdásból két nagy állam képződött, mindkettő erős nemzeti érzelmmel és mindkettő nem egészen barátságos érzelmekkel eltelve a hatalmas tulnyomó szomszéd iránt. Egy hódítótól a nyert győzelem örömei között adót követelni, alig lenne nagyobb elbizottság, mint ettől területi átengedést kívánni. Poroszország sikerreit főképp azon körülménynek köszönheti, hogy nem csak erőt személyesít, hanem elvet testesít. — Ez elv a német nemzet egyeége egy politikai szervezet alatt.”

Franciaország. Páris, aug. 20. A „De-bats” írja: „A királyi üzenet és az abhoz tartozó törvényjavaslat kivételét képezik azon porosz minister szavai és terveinek, kinek Poroszország nagyobbodását köszönbeti. Most már egész Észak-Németország, a Visztulától a Rajnáig és a tenger-től a Majnáig, a Hohazollerek uralkodása alatt van egyesítve. Így tehát a június 11 diki császári programmu azon része, melyben Poroszországnak több homogenitás és éjszakra több erő óhajtatik, való-sítva lenne.” Toulonba parancs kűldetett, hogy egy páncélos gőzös készen tartassék rögtűn indulásra Candiába. Angol és orosz hadihajók is fognak menni a nevezett sziget alá, mely jelenleg véres jelenetek szinbelye. A francia diplomatiái ügyivőhűz Konstantinápolyba utasítás kűldetett, hogy remonstráljon a portánál a candiai kereszttyének ellenében követett eljárása ellen.

A „Patrie” a különféle híreket helyreigazítólag azt mondja, hogy Napoleon császár átengedi Velencét Victor Emanuelnek.

Olaszország. Civitavecchiából írják a „Natione”-nak: „Néhány nap előtt ide egy francia hadigőzös érkezett, melyről különféle hír kering. Tény, hogy hadianyagszer szállítatik az itteni rak-tárakból ezen gőzösré, valamint a francia gőzhajó társulat hajóra is, és hogy ezzel összeköttetésbe hozzák azon várakozást, miszerint az egyházi állam nemsokára ki fog üritetni a francia csapatok által.”

Németország. Berlin, aug. 20. A néhai „Berliner Allg. Zg.” Schmidt Julian szerkesztése alatt, mint az ó-szabadelvű párt közlönye, 1862-ben egy mazzini levelet közölt, mely annak idejében föltűnést okozott, és még ma sem lesz érdek nélkül. A levél így szól: „Berlinben és mindenütt Poroszország helyzetét úgy látszik egészen félreismerik és oly elvi tépelődésbe merűlnek, melyek Poroszországnak ártalmára vannak. Biztos támpontokat akarok tehát nyujtani önnek, a nélkül, hogy közelebbit szabad lenne mondanom. 1. A király el van határozva, a német kérdésben oly tetteit végrehajtani; mely komolyan, határozottan és rögtűn minden külföldi válsági fondorkodást ledűnt; 2. az olmtűzi politika utolsó következménye meg fog semmisíteni; 3. minden Berlinből indul ki, többé semmi sem Frankfurtból; 4. a szövetségi gyűlés egyoldaln többiség utáni eljárása véglegesen megsűntetük; 5. Poroszország nem lépett szövetségbe Francia- és Oroszországgal, azonban lépései föltűt megegyeztet velők; 6. Poroszország a Rajnáig egy talpalatnyit sem enged át; a lehető területi változások jobban nyugat és kelet felé esnek; 7. Poroszországnak e célból nagy rendes hadsereg van szüksége és a honvédelem nem elegendő, s azért a kamarával vagy a nélkül fog a hadsereg szervezése eszközöltetni, mert csak vele lehető a

cselekvés; 8. nincs szándékban az országgyűlés feloszlátása, mert, ha elnapoltatik is, a végrehajtott cselekvés után mégis meg fogja adni jóváhagyását; 9. az alkotmány fennmarad, a felsőház a cselekvés után önmagától lesz lehetlenné és reformálhatik. Ezen ugynevezett „cselekvési programot” megjelölésekor kinevezték és gúnyolódta felte; már akkor összekötésbe hozták Bismarck belépésével a miniszteriumba. Jelenben nem érdek nélküli, a megtörtént ezen programmal egybehangolítani.

Belgium. Brüsszel, aug. 19. A „N. Fr. Presse”-nek írják: „Egy tegnapi keleti Reuter-féle távirat azt állítja, hogy Napoleon császár a belga királyhoz sajátkezű levelet intézett, melyben a ke-ringő bekelezési híreket illetőleg öt teljesen megnyugtató. Tudakozásaim után biztosíthatom önt, hogy a kérdéses levél nem létezik. Sőt a dolog tulajdonképp így áll: Mult héten Drouin de Lhuys a császár utasítása folytán az angol követnek azon hivatalos jelentést tette, hogy a francia kormány sem e pillanatra, sem a jövőre legtovább sem gondol arra, hogy a belga függetlenségét és semlegességét sértse.” (A „Moniteur” azon napoleoni levél létezését már meghazudtolta.)

Törökország. Az állapotok Candia szigetén és Epirusban a török kormány figyelmét komolyan foglalkoztatják. A szigeten levő hadtestből két zászlóalj küldetett Epirusba; Candia a Sciahi pasa parancsnoksága alatt álló egyiptomi contingens belefoglalásával 20,000 főnyi megszálló had marad; Antivariba is küldetett egy gyalog zászlóalj. Candia keresztény lakossága képviselői által reformokat és nemzeti gyűlést kérlemező folyamodványt nyújtott be a török kormányhoz, melyről a keresztény hatalmak követeit tudósították. Candia kormányzója, Izmail pasa, erre kiáltványt bocsátott ki azon fenyegetéssel, hogy ezen gyűlékezést

fegyverhatalommal fogja feloszlatozni és a „forradalom” fejét minden rendelkezésére álló eszközökkel fogja üldözni. A kormányzó egyszersmind intette a falusi lakosságot, hogy a forradalmárokat ne segítse, mert különben úgy fog velük bánni, mint azokkal.

Konstantinápolyi tudósítások szerint folyó hó 16-án két gőzfregatte ment el onnét csapatokkal Candia. A porta Hercegovinába is küld csapatokat; két szállító hajó Antivariba visz két zászlóalj gyalogságot. Omer pasa lesz a főparancsnok. Ez elővigyázati rendszabályokhoz a Törökország északi tartományaiban uralkodó nagy izgatottság miatt nyulnak.

Szerbia. A „Zukunft”-nak írják: „Rövid idő előtt több egyen fordult meg itt, kik, mint mondják, magyar emigránsok voltak, s arra a célra törekedtek, hogy Szerbiából fegyveres betörést intézzenek Austriába. A szerb kormány loyálisan viselvé magát, különösen a legújabb idő óta Ausztria irányában, megbiúsította ez urak terveit, meg sem hallgatván őket. Kormányunk azonban nem is akarta megfontani az egyének miatt jó viszonyait a többi kabinetekhez. Ezért nem is engedelmességet az itteni osztrák főconsulnak, midőn ez felszólította, hogy a magyar emigránsokat Belgrádból az osztrák határtól 12 mérföldnyire távolítsa el, dacára annak, hogy egy Ausztria és Szerbia között megkötött szerződésre hivatkozott, mely ily eljárást az osztrák compromittáltak, a szerb kormánynak kötelességévé tesz. Cabinetünk vonakodását arra alapította, hogy az említett egyének nem osztrákok többé, miután idegen államokban katonai szolgálattal vállaltak és idegen államok polgárai lettek.”

Oroszország. Iratskban az „Indep. belge” szerint nem 1,000 hanem 7,000 lengyel lett volna, kik több orosz tiszttal meggyilkolása után menekül-

tek; igen fontos különbség, nem csak a felkelők számára, hanem az esemény jelentőségére nézve is. Közlebbi tudósítások még nem érkeztek; azonban félni lehet, hogy az oroszok elegendő csapatokkal rendelkezzen, a menekülő felkelő csapatot eléri, mielőtt azok biztos menhelyre jutnának, s legyőzvé, a fogságba visszavezetik. Iratsk a határhegység északi lejtőjén fekszik Szibéria és a mongol határ között, s 160 mérföldnyi távra fekszik a csendes óceántól és mintegy 30 mérföldnyire a mongol határtól.

Újabb. Pestről értesüléseink szerint báró Sennyey Pál már ki is volna nevezve magyar ministeri elnöknek, csak titokban tartja, míg ministeri combinationját összeállítja. E combinationban gróf Andrássy, Bartal, Lónyay, b. Eötvös, Pápai neveket emlegetik. Majláth nyugalomba vonulna bir. ministeri címmel. Az országgyűlés összehívását Szent-Mihály napra remélik. Pesten nagy a politikai élénkség.

— Az „Uj Presse” írja: „Folyvást tartja magát azon hír, hogy a magyar országgyűlésnek szeptember utolsó hetében való ismétli egybeülése várható, s hogy ezen országgyűlésen már magyar ministerium helyet foglaland. E magyar ministerium, mely a had- s pénzügyi tárcától eltekintve, a 48-i törvények szerint lesz constálva, mint mondják, coalitio útján magyar conservatívekból és néhány Deák-párti férfiból lesz alakítva. A mostani tárnok, b. Sennyey leendene az elnök, és az alsóház alelnöke, gróf Andrássy Gyula, bennt lenne a ministeriumban. A birodalom másik felére nézve az elhatározás még nem ért meg; bár prágai lapok (különösen a „Poliik”) Belcredi gróf közel visszalépését jelezzik. Az „Uj Presse” ez utóbbi hírt még valószínűtlenné tartja, ellenben még mindig való-

sínti szerinte az, hogy báró Hübner belép az osztrák miniszteriumba.”

A félhivatalos „Wiener Abdp.” jelenti aug. 14-én: „A Poroszország és Ausztria közti békeszerződést tegnap este írták alá és az ma legfelsőbb megerősítés végett elindított. Mindjárt a megerősítések kicserélése után megkezdődik a porosz hadcsapatok által megszállott osztrák országrészek ki-
trítése.”

Berlin, aug. 23. A bekelezési javaslat ügyében tartott bizottsági ülésben egy módosítvány nyújtott be az iránt, hogy a személyes unio azonnal real unióvá változtattassék át. Bismarck előterjeszti a kormány eljárásának indokait.

Athen, aug. 18. A király, ki még Corfuban van, a védhatalmak követeinek kijelentette, hogy ő Creta görög lakosainak nyomoru állapotát nem nézheti közönyt, és felkéri őket, hogy ezen nyilatkozatot tudassák kormányaikkal. Az itteni krétaiak hazafini egyület alakítanak. A török követ magyarázatot kért.

Gabonaár Kolozsvárt aug. 23-án 1866.

(Alsó a mérő, középső a.)
Tisztabúza 3 frt 58 kr. Elegybúza 2 frt 74 kr. Rozs 2 frt 70 kr. Árpa 2 frt 10 kr. Zab 1 frt 24 kr. Törökbecs 4 frt 8 kr. Pityóka 1 frt 11 kr. Marhabús fontja belváros 12, külvárosban 11 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Augustus 23-án: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.75. 5%. Metalliques 100 frt 64.40. — Bank-részesvény 733. — Hitelintézeti részesvény 200 forint 157.10. London 10 ft. 100 frt 23 1/2, kr 131. — — Ezüst 129.50. Cs. kir. arany 6.20. — 1860. kölcsön 79.50.

Augustus 23-án: Földtehermentési kötvény magyarországi 64.50. Erdélyi 61. 50.

T. és felfelős szerkesztő DOZNA DANIEL.

HIVATALOS.

(285)

Árlejtési hirdetmény.

Az erdélyi f. kir. Főkörmányszék idei 18445 közigazg. sz. a. költ. rendelethez követezében a kebl- és a nmlgu földtehermentesítési alap-igazgatóság hivatali helyiségei számára a jövő teli időszakra 300 öl, egy öl szélességű és magosságn, és három-négy láb hosszúságn, kemény, száraz, jöminőségű és az országbaza udvarára szállítandó tűzifa beszállítása iránt folyó 1866-ik évi szeptember 25-én délelőtt 10 órakor a királyi Főkörmányszék levéltári hivatal-szobáiban árlejtés fog tartatni.

Erről a vállalkozni kívánók oly felszólítással értesíttetnek, hogy beépéselt írásbeli ajánlataikat, melyekben az ajánlott fa egyéb tulajdonságain kívül az is feljegyzendő, hogy az usztatott-e vagy nem? az ajánlott pénzösszeg utáni 5% bánatpénzzel készpénzben vagy állampapirokban osztályszerű bélyeggel, és az ajánlattevő vezeték és keresztnévének, valamint lakása helyének sajátkezü aláírásával el látva a fennebb említett ajánlati tárgyalás napján déli 12 óráig az alólt igazgatóságához adják be.

Kolozsvárt, augusztus 3-án, 1866.

Az erdélyi kir. Főkörmányszék levéltár-igazgatósága.

Sz. 3167. 1866.

Hivatalos hirdetmény.

Kolozsvár sz. k. városa közsege részéről köztudomásra juttatjuk, hogy a ns. vál. esk. közönség f. év jul. 6-ól hozott 190. 1866. közs. számú végzése folytán a városi redoute tánczerterem a hozzá tartozó mellék alkalmakkal, bál adhatási jogával, s a földszinti vendéglővel három egymásután folyó évekre, vagy is az 1866-ik év sept. 1-én kezdődő 1869. sept. 1-ig leendő haszonbérbe adására nézt nyílt hava 29-ik napjától 1869. sept. 1-ig leendő haszonbérbe adására nézt nyílt árverezés f. évi sept. 6-ik napján d. e. 9 órakor kezdődik s a körülményekhez képest a következő napokon is folytatolag a város házául emeleten a 4-ik számú gyűlésteremben fog tartatni.

Felkiáltási ár 1500 frt o. é. Bérvágyók a felkiáltási ár 10%-it tevő bánatpénzzel és biztosíték képességi tanúsítványokkal ellátva, irt helyen és időben megjelenni fülhivatnak.

Az árverezési feltételek az árverezés ideje előtt is megtekinthetők városbáznál emeleten 9-ik számú irodában, de az árverezés napján is annak megkezdése előtt szóról szóra fel fognak olvastatni.

Sz. k. Kolozsvár város közg. tanácsa 1866. július 27-én tartott üléséből.

Sz. 2055. 1866.

Hirdetmény.

Nemes Udvarhelyszék törvényszéke által a Brassóvidéki és városi törvényszéknek folyó év június hó 9-ől 27-ől és július hó 14-ől 3583 szám alatt kelt megkeresvényei folytán ezennel közhírré tétetik, hogy Brassóban elhalálozott néhai **Zakariás Antal** és neje **Zakariás Rebeka** hagyatékaikhoz tartozó fiátfalvi jószágok, mely áll:

Egy nagyobb szerű belső épületes telekből, és az annak megfelelő gazdasági épületekből, egy 10 mázsára való szeszgyárból, egy nyolczkövű malomból, 4 kő közönséges, 4 kő pedig muntliszt őrlésre készítő, 16 kicsi belső épületes zsellér laktelekből, 50 hold 219 öl szántóból, 106 hold 1078 öl kaszálóból, 12 hold 1036 öl legelőből, 89 hold 829 öl erdőből, 11 hold 663 öl terméketlen helyből; továbbá ezen följszázgához tartozó, Alsó-Boldogasszonyfalván fekvő egy belső épületes telekből, 4 hold szántóból és egy 300 öl szőlőből: a Magyar Feleken (Felső Fejérgyében) fekvő 40 hold 956 öl szántóból, 50 hold 200 öl erdőből, 5 hold 540 öl kaszálóból, 5 hold 130 öl legelőből, és a Baczka-Madarason (Marosszékn) fekvő egy belső épületes laktelekből, 2 hold 817 öl szántóból, 1 hold 468 öl kaszálóból és 2 hold 396 öl szőlőből, folyó évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor a fiátfalvi községbáznál; továbbá ugyan fennirtak hagyatékaiból tartozó kisbaczoni határon fekvő 412 öl szántó, 6 hold 1114 öl kaszáló, folyó évi szeptember hó 24-én d. e. 9 órakor a kisbaczoni községbáznál; és magyar-hermányi határon fekvő egy belső épületes telek, 15 hold 157 öl szántó, 45 hold 283 öl kaszálóból és 201 öl legelőből folyó évi szeptember hó 25-én d. e. 9 órakor a m. hermányi községbáznál; és végre a M. Hermány közelében fekvő Bodvaji nevezetű vasbánya f. év szeptember hó 26-án d. e. 10 órakor Bodvajan elfognak árvereztetni.

Egyszersmind közhírré tétetik az is, hogy fenn kitett árverezési batánapok utáni napokon Fiátfalván többféle gazdasági eszközök, házbutorok, ökrök, lovak, bivalók, juhok, sertések, a Bodvaji vasbányán külfölből érkezött érc és vert vasak is fognak elárvereztetni.

A fiátfalvi jószágok a hozzá tartozó jószágokkal kiáltási ára 45000-frt o. é. a M. Hermány közelében fekvő Bodvaji vasbánya kiáltási ára 1700 frt. o. értékben állított meg.

Mely árverezésekre a venni szándékozók azon hozzáadással hivatnak meg, hogy az árverezéshez hozzájárulni kívánók tartoznak a kiáltásiárnak bánatpénz gyanánt 10% az árverező biztos kezébe letenni, és hogy a felkelhető javak csakis azonnali készpénz fizetés mellett fognak elárvereztetni.

Az árverezési feltételek és a leltár ezen törvényszék kiadó hivatalában arendes hivatalos órák alatt megtekinthetők lesznek.

Nemes Udvarhelyszék törvényszékének Sz. Udvarhelyt 1866. augusztus 2-án tartott üléséből

Nagy Lajos,
törvényszéki elnök.

NEM HIVATALOS.

(271)

Kiadó szállás.

Külmagyarutca 242 sz. háznál 5 szoba, konyha, pincze, faszín és padlásból álló szép szállás f. é. Szt-Mihály napjától kezdődőleg bérbe adó. Bővebben értekezhetni Dietrich Sámuel kereskedésében.

Ugyan csak DIETRICH SÁMUEL kereskedésébe új küldemény érkezett a rövid idő alatt általán megkedvelt és legjobb fehérmű mosó

Terpentin szappanból

melynek nagy rudja 45 kron árulatik.

(277)

Haszonbéri hirdetés.

Kászoni János Kis-czégi birtoka, mely áll mintegy 200 hold földből, és nádasból, egy jó nagy darab miveletlen szőlőből, mely birtokban kaszáló hely közep természet megad sarjuval együtt 100 azaz száz szekeren is feljül, tisztességes jó lakóházakkal, meglehetően gazdasági épületekkel, közelébe lévő veteményező kerttel sat. ellátott belső udvartelekből, koresnárúli joggal, hat osztályzatból álló koresnoma házzal, a melynek telken a legjobb-féle veteményező kert, 8 lóra való kihidkálott meleg istálló, szekérszín, ezeken kívül több terjedelmes belső telkeivel, termé keny szilvas gyümölcsösével, és még ezekhez járuló több javadalmával egy, vagy több évekre a legközelebből következő 1866-ik Szt-Mihály napkor azaz szeptember 29-én haszonbérbe adandó.

Ugyanezen birtokban van készen összeválogatott 50-60 szekérnyi legjobbféle réti, és szénafüvi szén is, ez is illő árba a kiváló haszonbérletnek átadatik.

A feltételek, és székének, sarjuknak árak iránt értekezhetni személyesen, vagy írásban fenirt tulajdonossal helyt Kis Czegen (románul Czegesor) vagy levél által utolsó posta Mocs, Kis-Czegen.

(234)

Hadsereg felszerelési tárgyak.

Vízmentes eső elleni köpenyek és felöltők, a gyalogság és lovasság számára fekete barna, szürke és fehér színben, melyek nem ragadnak, nem törnek és szaguk nincs, tisztí tászkák, pakoló nyeregtakarók, tábori takarók, tarisznyák és tábori sátrak, mint szintén minden más felszerelési tárgyak folytonosan kaphatók az

első es. k. szabadmazott vízmentes szövetek gyárában Bécsben

PAGET HEINRICHNÉL

Brigitannau, 66. Raktár: belváros, Riemergasse Nro 13.

Továbbá felvállaltak felszerelések egész csapatok számára, s ezek a legjutányosabb árakban, s gyorsan készíttetnek el. Magánosok számára is szintén kaphatók eső elleni felöltők, valamint: elasticus vízmentes kocsi takaró ponyvák és amerikai bőrvásznak, melyek folytonos készletben állanak.

(223)

szülőknek igen fontos!

A gyermekeket a görvélytől megmentendő, ajánlom az általam feltalált

„Gilisztá csokoládé”

minden harmadik hónapban rendesen beadatni, akár gyanítani Gilisztát, akár nem, és miért? az meg van írva a feliratokon és a könyvecskékben mely 59 bizonyítványt foglal magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 frt.

A megrendelések azonnal a birodalom minden részébe a legbiztosabban posta útán vétellel teljesíttetnek alólt által.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül Schütz Károly urnál, Meg a könyvecskékben jegyzett bizományosainnál.

KRÖCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

(274)

Eladó kosbarányok.

Gróf Bethlen Károly bethleni jószágán 36 darab 1 1/2 éves s 42 darab idei félvér angol kosbarány lévén eladó; ezenel közhírré tétetik, hogy az elsőnek darabja 20-25 frt, a másodiknak darabja 10 forint.

Venni óhajtok folyamodjanak alólt-hoz szeptember 20-ig. Utolsó posta Bethlen.

gr. BETHLEN BÉLA.

Eladó szőlő.

Szentgyörgyhegyén az alsóbban a hiddal átellenben négy és félfertály szőlő természetl vagy a nélkül örök áron eladó. Értekezhetni a nagykaszárnuval átellenben 399 sz. a. tulajdonosnóval.

(276)

(2-3)

Makkolítás

végett, köz árverés útján a legjobbat igé-
rőnek kiadandó, a mls gr. és b. Bánffy család Csucsai, és a n-sebisi batáron-le-
vő Gyula-maréi közös erdeje, melyek szomszédosak, külön külön 200 darab sertés kitelhet rajta. Az árverés sept. 21-kén a mls család b-hunyadi inspektoránál délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

B-Hunyad, aug. 21-én, 1866.

GYARMATHY ZSIGMOND,
inspector.

(226)

(8-12)

Mint hogy több helyeken hamisított
Pagliano-féle vértisztító syrup
árulatik, üszönözve éreztem magam
Bécsben egy főraktárt elhelyezni,
mely Raftl József urnál van
Prater 15 sz., és az árakat utjag le-
szállítottam. Egy üveg ára 1 frt 50.
1 tuczet 15 frt, 5 tuczet 67 frt
50 kr.

Teljesen fölöslegesnek találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember közözüheti egassége helyre állását.

Részletes leírás kívánatra ingyen küldetik.

PAGLIANO HIERONYM,
gyógytan tanára Florenzben.

(64)

(4-4)

A frankfurti lap 1865 ápril 15-ai száma írja: Azon általános méltánylatot, melyben J. G POPP figurvos ur Anatherin-Szajviz-e a közönség előtt részesült, nem lehet csodálni, miután az Németországba bevitele óta a legrovidebb idő alatt oly hirre kapott, hogy készítője a mindenfélő özőnlő megrendeléseknek alig képes eleget tenni.

A napoként érkező halálatokat és elismeréseket úgy az orvosi-tar mint az egy-gyesek részéről (hogy többet ne nevezzünk, Oppolzer orvos tudor, Kleinszky tanár, dr. Born, dr. Flor János, Heiler, Fürstenberg tartományi gróf, hg. Eszterháziné, Fries grófnő stb.) a legvilágosabban bizonyítják, hogy a fog minden betegségnél, például könnyen vérző, szivacsos foghúsnál, fakadékoknál mind a nyelven, mind a belső arczbőrön, laza fogaknál s bár minő természetl fogfájásnál feloldja a nyálkát, mely leggyakrabban okozója a fogak lazaságának, s összetétele által azt javítólag s frissítőleg hat a szájba, s ezáltal elűzi a kellemetlen szagot, melyet a dohányzás, odvas vagy műfogak idéznek elő; a száj minden lágy részeire mint erősítő szer hat, miáltal a foghús elvesztett rugó-konyságot ismét visszanyeri, s a fognak lazaságát meggátolja; továbbá enyhítő eze-
rtl is használ érzékeny fogakra a légváltoztatás ellen, mivel hasznalata által minden érzékenység megszűnik.

Ausztria, Angolország és Amerikába, hol ezen Szajviz szabadmaztatott, s már több évtől fogva használatba van, úgy meghonosította magát, hogy egy pipere asztal-nem hiányzik. Véleményünk szerint még nagy jövő vár reá.

Kapható Kolozsvárt: WOLFF J. dr. Hintz György és Engel J. gyógyszer. urnál továbbá: az ország minden gyógy-tárában.